

แบบฝึกหัด

บทที่ 4 เครื่องสำอาง

1. จงอธิบายความหมายของอนุมูลอิสระ (Free radical)?

หมายถึง สารซึ่งมีอิเล็กตรอนซึ่งไม่มีคู่อยู่ในวงรอบของอะตอม หรือโมเลกุล เราให้ความสำคัญกับสารซึ่งมีออกซิเจนเป็นศูนย์กลาง คือ hydroxyl radical, superoxide, peroxy, alkoxy และ oxides ของ nitrogen โดยปกติสารเหล่านี้เกิดขึ้นโดยปฏิกิริยาในร่างกายนอยู่แล้ว โดยเฉพาะเวลามีธาตุเหล็ก ทองแดง แมงกานีส โคบอลต์ โครเมียม นิเกิล อยู่เป็นจำนวนน้อยๆ มักเกิดเป็นปฏิกิริยาลูกโซ่และร่างกายก็จะมีระบบของแอนติออกซิแดนท์ขจัดออกไป แต่ถ้าร่างกายได้รับสารอนุมูลอิสระจากภายนอกมากเกินไป ตัวอย่างเช่น ได้รับจากอาหารบางชนิด จากขบวนการประกอบอาหาร เช่น การย่างเนื้อสัตว์ที่มีส่วนประกอบของไขมันสูง การนำน้ำมันที่ใช้ทอดอาหารที่อุณหภูมิสูงๆ มาใช้อีก หรือจากสิ่งแวดล้อม เช่น แสงอาทิตย์ซึ่งมีรังสี ultraviolet การแผ่รังสี (radiation) รังสี x-ray หรือจากมลพิษ เช่น คาร์บอนหรือ ก๊าซจากท่อไอเสียรถยนต์ ถ้าสารเหล่านี้มีมากกว่าความสามารถของแอนติออกซิแดนท์ในร่างกายจะขจัดหมด หรือ ในภาวะที่จำนวนแอนติออกซิแดนท์ในร่างกายลดลง เช่น ผู้สูงอายุ ก็จะทำให้มีสารอนุมูลอิสระและสารที่ไม่ใช่อนุมูลอิสระเช่น ไฮโดรเจนเพอออกไซด์ ซึ่งมีออกซิเจนเป็นศูนย์กลางเช่นกัน โดยรวมเรียกว่า reactive oxygen species (ROS) มากเกินไปก่อให้เกิดอันตรายได้

2. การดูแลผิวจากภายนอกและภายในร่างกาย แตกต่างกันอย่างใด จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่าง?

การดูแลผิวจากภายนอก หมายถึง การปรนนิบัติผิวโดยตรง ซึ่งจะกระทำลงบนผิวภายนอกในร่างกายเพื่อให้ผลในการบำรุงปกป้อง แก้ไขและรักษาปัญหาผิวพรรณ เพื่อให้ผิว สวยอย่างที่ต้องการ การดูแลภายนอกได้แก่ การล้างหน้า การใช้เครื่องสำอางบำรุงผิว เช่น ครีม เซรั่ม โลชั่น ฯลฯ การใช้ครีมหรือยากันแดด การอาบน้ำแร่แช่น้ำนม การขัดผิว อบผิว อบไอโซน การลอกหน้าผลัดเซลล์ผิว พอกหน้า นวดหน้า การทำทรีตเมนต์ และเลเซอร์ เป็นต้น

ส่วนการดูแลผิวจากภายใน หมายถึง การส่งเสริมให้ผิวมีสุขภาพดี โดยการบำรุง โครงสร้างและเซลล์ให้แข็งแรง เพื่อให้ผิวกระชับกระเฉง และคงความเป็นหนุ่มสาวได้นาน เท่านั้น ผิวที่แข็งแรงโดยธรรมชาติจะสะท้อนออกมาเป็นความสวยงามเปล่งปลั่ง ที่เห็นได้จากภายนอกวิธีการดูแลผิวจากภายใน ได้แก่ การดูแลในเรื่องของการออกกำลังกาย การพักผ่อนนอนหลับ การจัดการกับความเครียดและการรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่ให้ประโยชน์ต่อเซลล์ผิวพรรณอย่างครบถ้วนและพอเหมาะ เป็นต้น

การดูแลผิวพรรณต้องดูแลร่วมกันทั้งภายนอกและภายใน จึงจะได้ผิวสวยที่สุดเท่าที่จะสวยได้ หากเปรียบผิวเหมือนต้นไม้ การดูแลจากภายนอก เช่น การกำจัดแมลงเต่าตัว ใบเสี้ยน ใบดำที่ทิ้ง ตัดแต่งกิ่ง ตัดดอก กำจัดวัชพืช เหล่านี้เป็นการดูแลภายนอกซึ่งคงไม่เพียงพอ เราจะต้องมีการพรวนดิน รดน้ำ ใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงให้ต้นไม้เติบโตและแข็งแรงจากภายในด้วย

3. วิธีดูแลผิวให้สุขภาพดีสวยจากภายในและภายนอกทำได้อย่างไรบ้าง

จากภายนอก ล้างหน้าให้สะอาดการดูแลผิวหน้าให้สวยใสจากภายนอก ทำได้ง่ายมาก อันดับแรกสาว ๆ จะต้องล้างหน้าให้สะอาดเข้า-เย็น และจะต้องเช็ดเครื่องสำอางออกให้หมดจดก่อนนอนด้วยนะคะ เพราะหากละเลยการเช็ดเครื่องสำอางสิก็จะมีขึ้น แถมยังทำให้ผิวหน้าหมองคล้ำไม่สดใส มีสิตามมาอีกมากมาย หากใส่ใจความสะอาดดีแล้ว ผิวหน้าก็ย่อมสวยใสไร้สิทรวงนใจ

จากภายใน เครื่องดื่มเพื่อผิวสวยนั้นมีมากมาย ให้สาว ๆ เลือกดื่ม แต่แนะนำน้ำสะอาดก่อนอันดับแรกเลยคะ โดยควรดื่มให้ได้วันละ 8-10 แก้ว ยิ่งดื่มมาก ผิวยิ่งสวยเปล่งปลั่งและกระจ่างใสมาก นอกจากนี้ อาจเติมอาหารผิวภายในเพิ่มขึ้นด้วยการดื่มน้ำมะนาวผสมน้ำอุ่น น้ำมะเขือเทศ น้ำส้มคั้น น้ำแครอทหรือน้ำทับทิม เป็นต้น แต่จะต้องเป็นเครื่องดื่มน้ำผลไม้ 100% นะคะ ไม่ควรดื่มชนิดที่มีน้ำตาลปริมาณสูง เพราะความหวานก็ทำให้ผิวเหี่ยวแห้งไม่สวยสดใสได้เช่นกัน แต่รับรองคะว่าเครื่องดื่มเหล่านี้จะทำให้ผิวสาวสวยอ่อนเยาว์ ห่างไกลความแก่และทำให้ผิวขาวกระจ่างใสเปล่งประกายอร่ามอย่าง ใจสุด ๆ

4. วิธีการรักษารอยแผลขรุขระบนใบหน้าสามารถทำได้โดยวิธีใดบ้าง อย่างไร อธิบายสั้น ๆ ?

1. การใช้ยาทาแพทย์อาจพิจารณาใช้ยาทาในกรณีที่เป็นไม่มากนักหรือใช้ร่วมกับวิธีอื่น ๆ ยาที่ใช้มักเป็นยาในกลุ่มวิตามินA โดยตัวยาจะไปกระตุ้นการสร้างเซลล์ใหม่
2. การจี้ด้วยน้ำยาTCAเพื่อกระตุ้น ในรอยแผลมีการสร้างเซลล์หลังการจี้จะเกิดสะเก็ดดำ ๆ อยู่ประมาณสัปดาห์แล้วจึงหลุดไปเองแต่ห้ามแกะเด็ดขาด
3. การรักษาด้วยไอออนโต(IONTO)เป็นการใช้กระแสไฟฟ้าขั้วยาซึ่งนิยมใช้คือกลุ่มวิตามิน A เข้าไปในผิวหนังเพื่อกระตุ้นการสร้าง โยคอลลาเจน ในชั้นหนังแท้เพื่อให้รอยบุ๋มตื้นขึ้น
4. การรักษาด้วยโฟโน(PHONO)เป็นการใช้คลื่นเสียงขั้วยาเข้าไปในผิวหนังโดยใช้ยาในกลุ่มวิตามินAบำรุงและสร้าง โยคอลลาเจน
5. การรักษาด้วยวิธีMD (MICRODERMABRASION)เป็นการผลัดผิวใหม่โดยใช้เครื่องมือพ่นผงคริสตัลลงไปยังผิวหน้าเพื่อขัดผิวส่วนคราบไคลและหนังกำพร้าชั้นบนออกไปแล้วจึงใช้ตัวยาเร่งการสร้างเซลล์ใหม่ขึ้นมาทดแทนช่วยให้รอยบุ๋มตื้นขึ้น
6. การรักษาด้วยวิธีการกรอแผลโดยใช้เครื่องเลเซอร์ช่วยให้รอยบุ๋มตื้นขึ้นแต่ต้องใช้เวลาในการรักษาแผลค่อนข้างนาน
7. การฉีดสารสังเคราะห์โดยแพทย์จะฉีดสารสังเคราะห์เช่น ฮาติคอล หรือสาร HA เข้าไปในรอยแผล เพื่อให้รอยแผลตื้นขึ้น

5. จงเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียระหว่างผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เป็นสารสังเคราะห์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับสารสกัดที่เป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติในด้านสุขภาพด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ?

อาหารและผลิตภัณฑ์อาหารที่มีอยู่กลาดเกลื่อนในวันนี้ มีจำนวนไม่น้อยที่เสริมวิตามิน และวิตามินที่เสริมนี้ส่วนใหญ่เป็นวิตามินสังเคราะห์ เรื่องอย่างนี้ผู้บริโภคอาจจะไม่รู้ก็ได้ครับ คำถามมีอยู่ว่าวิตามินสังเคราะห์เหล่านี้ให้ฤทธิ์หรือประสิทธิภาพเท่ากับวิตามินธรรมชาติหรือเปล่า และอาจจะก่อปัญหาได้หรือไม่ เห็นที่จะต้องมาพิจารณากัน

อาหารธรรมชาติคงไม่เป็นปัญหาเพราะวิตามินในอาหารกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นวิตามินจากธรรมชาติ ปัญหาหากจะมีก็อยู่ที่อาหารผ่านกระบวนการหรือผลิตภัณฑ์อาหารทั้งหลายนั่นแหละ อาหารกลุ่มนี้ หากเสริมวิตามินมาด้วยคงต้องดูว่ามีวิตามินสังเคราะห์ผสมลงมามากน้อยแค่ไหน

วิตามินสังเคราะห์ สังเกตกันง่ายๆ ดังนี้ ครับ

Ascorbic acid ส่วนใหญ่เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินซี

Thiamin HCl หรือ Thiamin hydrochloride เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินบีหนึ่ง

Thiamine Mononitrate เป็นวิตามินสังเคราะห์อีกรูปหนึ่งของวิตามินบีหนึ่ง

dl-Alpha Tocopherols หรือ mixed Tocopherols เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินอี

Pyridoxine HCl หรือ Pyridoxine Hydrochloride เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินบีหก

Irradiated Ergosterol เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินดี

Vitamin A acetate หรือ vitamin A palmitate เป็นวิตามินสังเคราะห์ของวิตามินเอ

ข้อดี

1. เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอช่วยเติมเต็มสารอาหารที่ร่างกายอาจไม่ได้รับจากการทานอาหารมื้อหลัก

2. ช่วยบำรุงร่างกาย ในผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจำเป็นต้องได้รับสารอาหารบางชนิด

3. ช่วยรักษาและบรรเทาอาการป่วยของโรคบางชนิดได้

ข้อเสีย

1. การทานอาหารเสริมบางชนิดมากเกินไปอาจเกิดการสะสมในร่างกายโดยไม่รู้ตัวเพราะได้รับในปริมาณที่มากกว่าความต้องการ

2. การทานอาหารบางชนิดอาจส่งผลกระทบต่อร่างกายโดยเฉพาะที่ป่วยแะมีโรคประจำตัว อาจเกิดอาการแพ้ คลื่นไส้ อาเจียน ในบางคนอาจมีเลือดออกมาก

3. อาหารเสริมบางชนิดยังไม่มีารวิจัย

4. อาหารเสริมบางชนิดมีประโยชน์น้อยกว่าการทานอาหารมื้อหลักเสียด้วย

6. ให้นักศึกษาสรุปสาระสำคัญจากเนื้อหาสำคัญหรือสาระหลักของบทที่ 4 โดยนำเสนอในรูปแบบของแผนผังความคิด(mindmapping) ?

แสงแดด

- รังสีอัลตราไวโอเล็ต A (UV A)
- รังสีอัลตราไวโอเล็ต B (UV B)
- รังสีอัลตราไวโอเล็ต C (UV C)

เครื่องสำอาง

ผิวหนัง(Skin)

- หนังชั้นนอก หรือ หนังกำพวด
- หนังชั้นใน หรือ หนังแท้
- ชั้นใต้ผิวหนัง

ตัวอย่างเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ

- ยาสีฟันน้ำยาบ้วนปากไหมขัดฟันที่มีส่วนผสมของ ฟลูออไรด์
- น้ำยาบ้วนปากที่มีส่วนผสมของเซทิลไพรดีเนียมคลอไรด์
- ผลิตภัณฑ์ตัดผม ยีตผม
- ผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดถาวร
- ผลิตภัณฑ์ฟอกสีผม
- ผลิตภัณฑ์กำจัดขน หรือทำให้ขนร่วง
- ผ่าอนามัย
- ผ้าเย็บหรือกระดาษเย็บที่ในภชนะที่บรรจุปกปิด
- แป้งฝุ่นโรยตัว
- แป้งน้ำ
- สารขจัดรังแค(คลิมบ้าโซล)

ประเภทของเครื่องสำอาง

- 1.เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ.
2. เครื่องสำอางควบคุม
- 3.เครื่องสำอางทั่วไป

เครื่องสำอาง (Cosmetic)

- ใช้เฉพาะกับผิวภายนอก
- ใช้เพื่อความสะอาดในชีวิตประจำวัน
- ใช้เพื่อระงับกลิ่นกายแต่งกลิ่นหอม
- ใช้เพื่อปกป้องหรือส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี
- ปรับแต่งให้แลดูดีโดยที่ไม่มีผลต่อ โครงสร้างหรือการทำหน้าที่ใดๆ ของ ร่างกายมนุษย์

ส่วนประกอบและหน้าที่ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

- สารหล่อลื่น
- น้ำมันประเภทซิลิโคน
- สารผัดสมาน
- สารทำให้เกิดการลอก
- สารกันเสีย
- สารให้ความชุ่มชื้น
- สารลดแรงตึงผิว
- สารชำระล้าง
- สารกันแดด
- สารทำให้ผิวขาว

สารกันแดด

1. สารกันแดดประเภท chemical เป็นสารที่ใช้ดูดซับแสงอัลตราไวโอเล็ตก่อนจะถึงผิวหนัง ได้แก่สาร PABA หรือ paraaminobenzoic acid สาร PABA ester สาร benzophenone สาร cinnamates และสาร salicylates
2. สารกันแดดประเภท physical เป็นสารที่บดแสงทั้งดูดซับและสะท้อนแสงอัลตราไวโอเล็ตออกไปจากผิวหนัง ได้แก่ titanium dioxide และ zinc oxide

Sun Protecting Factor (SPF)

หมายถึง อัลตราส่วนระหว่างปริมาณพลังงานรังสี UV ซึ่งทำให้ผิวหนังคนเราเกิดอาการแดงน้อยที่สุดโดยที่ผิวหนังที่ได้รับรังสีนั้นทำครีมป้องกันแดดเรียบร้อยแล้ว ต่อปริมาณพลังงานของรังสี UV ซึ่งทำให้ผิวหนังที่ไม่ได้ทำครีมป้องกันแสงแดดเกิดอาการแดงขึ้น เช่น SPF 10 แสดงว่าผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดดนั้นมีประสิทธิภาพในการ ป้องกันผิวหนังจากแสงแดดได้นานเป็น10เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับผิวหนังที่ไม่ได้ทำผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดด

สารทำให้ผิวขาว

หลักการทำงานคือรบกวนกระบวนการสร้างเม็ดสี

- เลือกล้างหรือลดการทำงานของเมลานोไซต์ ทำให้การสร้างเม็ดสี ลดลง
- ยับยั้งการสร้าง melanosomes(ส่วนประกอบภายในเซลล์เมลานोไซต์ ที่ทำหน้าที่สร้างเม็ดสีเมลานิน)และทำให้โครงสร้างเปลี่ยนรูปไป
- ยับยั้งการสร้างสังเคราะห์เอนไซม์tyrosinase ในขั้นตอนการสร้างเมลานิน

สารห้ามใช้ในเครื่องสำอาง

- สารที่ห้ามใช้ในเครื่องสำอางโดนสังเชิง
- สารที่อาจปนเปื้อนในเครื่องสำอางได้เพียงเล็กน้อย เช่น ตะกั่ว ปรอท

อันตรายจากการใช้ผิดวิธี

- การโรยแป้งฝุ่นลงบนตัวทารกโดยตรง
- การใช้เครื่องสำอางในปริมาณที่มากเกินไปหรือบ่อยเกินไป
- ไม่ล้างเครื่องสำอางที่ระบุให้ใช้แล้วล้างออก
- การใช้ผิดเวลา
- ใช้เครื่องสำอางแล้วไม่ปิดภาชนะบรรจุให้สนิท

อันตรายจากตัวผลิตภัณฑ์

- เป็นเครื่องสำอางเก่าที่เสื่อมสภาพแล้ว
- เป็นเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยมีสารห้ามใช้มักจะ แสดงฉลากภาษาไทยไม่ครบถ้วนโดยเฉพาะไม่แสดงแหล่งผลิต หรือวันเดือนปีที่ผลิต
- สูตร ส่วนประกอบหรือกรรมวิธีผลิตไม่เหมาะสม
- เป็นเครื่องสำอางควบคุมพิเศษมีส่วนผสมของสารที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้

อันตรายจากเครื่องสำอาง

- 1.การระคายเคือง
2. การแพ้

อันตรายจากเครื่องสำอาง

- 1.อันตรายจากตัวผลิตภัณฑ์
2. อันตรายจากการใช้ผิดวิธี
3. อันตรายจากผู้บริโภคเอง

อันตรายจากตัวผู้บริโภคเอง

- วัยของผู้ใช้
- ตำแหน่งของผิวหนัง
- การแพ้เฉพาะบุคคล
- ความประมาทในการใช้เครื่องสำอาง เช่น แชมพูเข้าตาเวลาสระผม การใช้เครื่องสำอางร่วมกับผู้อื่นแล้วติดเชื้อโรคมาด้วย การแต่งหน้าขณะอยู่ในรถอาจเกิดอุบัติเหตุได้

